

APSTIPRINU

SIA "Bulduru Dārzkopības vidusskola"
Valdes loceklis
..... Rafaels Joffe

2017. gada .....

Darba aizsardzības instrukcija veicot zemes darbus

Nr.25

1. Vispārīgās prasības

- 1.1. Zemes darbus drīkst strādāt persona, kurai ir veikta ievadapmācība, apmācība elektrodrošībā, ugunsdrošībā un kuras veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst veicamajam darbam.
- 1.2. Neuzsākt darbu un ziņot tiešajam darba vadītājam, uzticības personai(-ām) un darba aizsardzības speciālistam, ja:
  - 1.2.1. darba apstākļi rada draudus personiskajai vai apkārtējo cilvēku veselībai un dzīvībai;
  - 1.2.2. darba aprīkojums ir bojāts;
  - 1.2.3. nav veikta apmācība par jauno darba aprīkojumu;
  - 1.2.4. ir nepietiekams darba vietas apgaismojums;
  - 1.2.5. ir slikta pašsajūta, nogurums.
- 1.3. Aizliegts uzsākt darbus alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotoksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē.
- 1.4. Prasības uguns un sprādziendrošībai:
  - 1.4.1. aizliegts darba vietā rīkoties ar atklātu liesmu un smēķēt;
  - 1.4.2. konstatējot kara lādiņu vai to paliekas, darbu pārtraukt un nekavējoties evakuēt cilvēkus no šīs vietas, ziņot par to darba vadītājam, norobežot šo teritoriju un izsaukt attiecīgos dienestus.
- 1.5. Veicot zemes rakšanas darbus, iespējami šādi darba vides riska faktori:
  - 1.5.1. pazemināta vai paaugstināta gaisa temperatūra (darbs āra apstākļos);
  - 1.5.2. ceļu satiksmes negadījumi (būvlaukuma iekšējais transports, veicot zemes rakšanas darbus tuvu transportlīdzekļu pārvietošanās ceļiem);
  - 1.5.3. paaugstināts troksnis no būvlaukumā izmantotiem darba aprīkojumiem un iekārtām;
  - 1.5.4. nepietiekams apgaismojums;

- 1.5.5. organiskās izcelsmes (piemēram, smilts, grants, māla) putekļi;
- 1.5.6. pakrišana, paslīdēšana (būvlaukuma nepareizas iekārtošanas un nekārtības gadījumā);
- 1.5.7. traumatisms, ko var izraisīt zemes nogruvumi (strādājot būvbedrēs un tranšejās);
- 1.5.8. traumatisms, ko var izraisīt krītoši priekšmeti;
- 1.5.9. smags darbs (piemēram, fiziska piepūle, smaguma celšana, pārvietošana, stumšana, darbs piespiedu pozās, tranšeju rakšana ar lāpstu).
- 1.6. Veicot rakšanas darbus, ievērot un izmantot kolektīvos aizsardzības līdzekļus:
  - 1.6.1. drošības zīmes (piemēram, „Lietot dzirdes aizsardzības līdzekļus”, „Lietot respiratoru”, „Lietot aizsargcimdus”, „Lietot darba apavus”, „Lietot sejas aizsardzības līdzekļus”, „Lietot aizsargķiveri”, ugunsdzēsamo aparātu atrašanās vieta);
  - 1.6.2. vispārējo apgaismojumu;
  - 1.6.3. atpūtas laiku;
  - 1.6.4. vingrinājumus ķermenim;
  - 1.6.5. tranšeju sienu stiprinājumus;
  - 1.6.6. darba vietas tīrību un kārtību.
- 1.7. Veicot rakšanas darbus, lietot šādus darba devēja piešķirtos individuālos aizsardzības līdzekļus:
  - 1.7.1. sejas aizsargmasku;
  - 1.7.2. darba apģērbu atbilstoši sezonai;
  - 1.7.3. darba apavus;
  - 1.7.4. cimdus pret mehānisku ietekmi;
  - 1.7.5. respiratoru;
  - 1.7.6. ķiveri;
  - 1.7.7. antifonus, kas ļauj uztvert cilvēka sarunu, bet slāpē iekārtu troksni.
- 1.8. Personas, kuras pārkāpušas šīs instrukcijas prasības, atkarībā no kaitējuma rakstura un sekām var tikt sauktas pie disciplinārās, civiltiesiskās vai kriminālatbildības.

Saskaņā ar Darba aizsardzības likumu, par šīs instrukcijas neievērošanu, darba devējs var piemērot nodarbinātajiem disciplinārsodus par darba aizsardzības normatīvo aktu un citu darba aizsardzības noteikumu pārkāpumiem, kā arī darba devēja prasību neizpildi darba aizsardzības jautājumos.

2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu

- 2.1. Uzvilkt apģērbu.
- 2.2. Pārbaudīt, vai darba apģērba kabatās neatrodas plīstoši vai asi priekšmeti, ja ir, tad tos izņemt un nolikt tiem paredzētajās vietās.
- 2.3. Pārliedzināties, vai ir nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi, un pārbaudīt to tehnisko stāvokli. **Nelietot** bojātus individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 2.4. Apskatīt izsniegto instrumentu stāvokli un novērtēt to atbilstību veicamajam darbam:
  - 2.4.1. rokas instrumentu kātiem jābūt izgatavotiem no cieta koka koksnes, gludiem, bez iešķēlumiem, plaisām, atskabargām;
  - 2.4.2. lāpstām, kapļiem un grābekļiem jābūt stingri iestiprinātiem kātos ar skrūvi vai naglu, aizsargātiem pret noslīdēšanu, kātam jābūt atbilstoša garuma, bez atskabargām vai zariem.
- 2.5. Uzsākot darbu, novērtēt veicamā darba raksturu, grunts sastāvu un izvēlēties attiecīgos instrumentus.

3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

- 3.1. Darba mašīnu, mehānismu un instrumentu pārvietošanu uz tiešo darba vietu veikt pa

atbilstoši apzīmētiem pārvietošanas ceļiem.

- 3.2. Pārvietoties pāri kanāliem, grāvjiem un tranšējām tikai pa atbilstoši iekārtotām pārbrauktuvēm vai tiltiņiem.
- 3.3. Norobežot ar margām būvbedres, tranšejas un lūku atveres.
- 3.4. Nekāpt uz lūku atverēm, bedru, tranšēju un būvbedru segvirsmām.
- 3.5. Nestāvēt un nepārvietoties pa būvbedru, kanālu un tranšēju nenostiprinātām malām.
- 3.6. Aizliegts rakt būvbedres un tranšejas bez papildu nostiprinājuma, ja tās pārsniedz šādu dziļumu:
  - 3.6.1. smilts gruntī – vairāk nekā viens metrs;
  - 3.6.2. mālsmilts gruntī – vairāk nekā 1,25 metri;
  - 3.6.3. smilšmāla un māla gruntī – vairāk nekā 1,5 metri;
  - 3.6.4. cietās gruntīs, kad lietojami laužņi un cirtņi – vairāk nekā divi metri.
- 3.7. Ziemas laikā grunts sasaluma dziļumā atļauts strādāt bez nostiprinājumiem (izņemot sausu smilti), bet pārsniedzot grunts sasaluma robežu, nepieciešams ierīkot nostiprinājumus.
- 3.8. No būvbedres vai tranšejas izrakto grunti novietot ne tuvāk par 0,5 metriem no tās malas.
- 3.9. Aizliegts strādāt, ja izveidojas grunts pārkare.
- 3.10. Izveidojoties pārkarei vai arī tad, ja tranšejas malā atrodas lieli akmeņi, nekavējoties iziet no bīstamās zonas, pārkari nogāzt un akmeņus izņemt.
- 3.11. Būvbedrē vai tranšējā iekāpt un izkāpt pa speciāli paredzētām kāpnēm.
- 3.12. Aizliegts iekāpt tranšējās pa nostiprinājuma spraišļiem.
- 3.13. Būvbedru un tranšēju vertikālās sienas dziļumā līdz trim m nostiprināt atbilstoši šādām prasībām:

Grunts raksturojums	Nostiprinājuma veidi
Dabiska mitruma, izņemot birstošas smiltis	Horizontāls nostiprinājums ar spraugu viena daļa (150 milimetru) platumā
Paaugstināta mitruma vai birstošā grunts	Vienlaidus vertikālais vai horizontālais nostiprinājums
Visa veida grunts, ja ir stipra gruntsūdens pieplūde	Rievsienu zemāk par grunts ūdens horizontu, iedzenot ne mazāk kā 0,75 metru dziļumā ūdens necaurļaidīgā grunts apakškārtā

- 3.14. Par konstatētajām nepilnībām un darba aprīkojuma bojājumiem ziņot tiešajam darbu vadītājam, uzticības personām un darba aizsardzības speciālistam.

4. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

- 4.1. Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties pārtraukt darbu un ziņot tiešajam darbu vadītājam, veikt pasākumus ugunsgrēka dzēšanai. Ja ugunsgrēku nevar nodzēst pašu spēkiem, tad izsaukt ugunsdzēsēju brigādi, zvanot uz tālruņa numuru 112, nosaucot ugunsgrēka vietas adresi, objektā esošo cilvēku skaitu un savu vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru.
- 4.2. Rodoties bīstamībai, kas var izraisīt nelaimes gadījumu, darbu nekavējoties pārtraukt un brīdināt citus tuvumā strādājošos.
- 4.3. Nelaimes gadījumā cietušajam nekavējoties sniegt pirmo palīdzību vai izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruņa numuru 112 vai 113, uzrādot nelaimes gadījuma vietas precīzu adresi, cietušā vārdu, uzvārdu, vecumu un savu vārdu, uzvārdu.
- 4.4. Par darba laikā notikušo nelaimes gadījumu nekavējoties ziņot tiešajam darbu vadītājam un darba aizsardzības speciālistam.

- 4.5. Avārijas vai nelaimes gadījuma notikuma vietu saglabāt neskartu. To izmainīt drīkst tikai gadījumā, ja tas saistīts ar palīdzības sniegšanu vai traucēta transporta kustība.
- 4.6. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā atslēgt strāvas avotu, cietušo atbrīvot no strāvas iedarbības. Ja cietušā pulss nav sataustāms, veikt mākslīgo elpināšanu, izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruņa numuru 112 vai 113.

5. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

- 5.1. Pēc darbu pabeigšanas vai pārtraukšanas notīrīt instrumentus no netīrumiem un novietot tiem paredzētajā vietā.
- 5.2. Norobežot pieeju tranšejas vai būvbedres malai, uzlikt brīdinājuma zīmes un margas.
- 5.3. Kad rakšanas darbi tiek pilnībā pabeigti, būvbedru un tranšeju nostiprinājumus nojaukt, sākot no apakšas uz augšu, līdz grunts aizbēršanai vai pamatu ielikšanas līmenim.
- 5.4. Sakārtot individuālos aizsardzības līdzekļus un novietot tos glabāšanai paredzētā vietā.

Sastādīja:	Paraksts:	Datums:
SIA „Media Control” darba aizsardzības speciālists Anita Garkalne		03.08.2017.
Darba aizsardzības instrukcija ir pārskatīta:	Paraksts:	Datums: